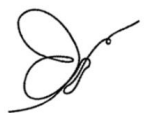

2021

Voorontwerp Balklandpark-Noord_boekje

VO Balklandpark-Noord

3 januari 2021

R2C Balklandpark Noord

Balklandpark.nl

3-1-2021

Colofon:

Titel:
Voorontwerp Balklandpark-Noord_boekje

Datum:
3 januari 2021

Opgesteld door:
Werkgroep Balklandpark-Noord

Ontwerp:
Irma Abelskamp (stichting Permacultuur)

Digitale uitwerking ontwerp:
Remco van der Togt (Strootman Architecten)

In opdracht van de Gemeente Harlingen

STROOTMAN
LANDSCHAPSARCHITECTEN

Voorwoord

Voor u ligt het Voorontwerp Balklandpark Noord, dit VO is tot stand gekomen door het burgerinitiatief "Right to Challenge". De bewoners van de Zuidergrachtswal zijn de initiators en hebben de gemeente Harlingen op een positieve manier uitgedaagd door met een ander, beter en slimmer plan te komen voor de invulling van het noordelijk deel. De challenge is onder voorwaarden goedgekeurd door het college waarmee Harlingen haar eerste Right to Challenge heeft. We gaan ervan uit dat de lezer van dit document inhoudelijk op de hoogte is van ons burgerinitiatief en kennis heeft genomen van ons Plan van Aanpak.

Vanuit de initiatiefnemers is een werkgroep opgericht met de volgende leden: Janneke Smitstra (inwoner binnenstad), Irma Abelskamp (deskundige), Nadja Rientjes (initiatiefnemer) en Lilian Fopma (initiatiefnemer). De werkgroep is verantwoordelijk voor de uitwerking en planvorming van het noordelijk deel, een tweede maar niet minder belangrijke functie van de werkgroep is maatschappelijk draagvlak zoeken en creëren. *"Toon aan dat jullie plan gedragen worden door de Harlingers en de omwonenden"*. In hoofdstuk 4 gaan we hier uitgebreid op in.

Deze uitwerking was niet mogelijk geweest zonder de steun van mensen die ons plan een warm hart toedragen en met ons meegedacht hebben, onze dank hiervoor. Tot slot willen we beide betrokken wethouders bedanken; Paul Schoute voor het verrichte werk en het vertrouwen in de aanloopfase en Erik de Groot voor de ondersteuning en zijn steun en inzet in de ontwerpfase.

Werkgroep Balklandpark -Noord

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Doelstelling	6
3. Participatie	7
4. Draagvlak	7
5. Balkvlotters	9
6. Ontwerpogave	10
7. Parkelementen:	11
8. Bijenstal	17
9. Plankaart	19
10. Beheer en onderhoud	20
11. Doorkijkje naar het DO	21
12. Projectkaders en procesvoorwaarden	22
13. Tot slot	23

1. Inleiding

In een gemeente moet het voor iedereen mogelijk zijn om in de nabije omgeving een plek te hebben om tot rust te komen en te genieten van natuur, ongeacht economische status en stedelijkheid. Onze ambitie is dan ook te vinden in de koppeling tussen biodiversiteit en een unieke belevingswaarde voor de mens.

Het noordelijk deel van het Balklandpark kenmerkt zich door een natuurlijk landschap met verrassende doorkijkjes, heuvels en afwisselende boomgroepen en vaste planten. De gelaagde stukjes bos met mooie bosrandzomen en overgangen van licht naar donker bieden een habitat aan vlinders en andere insecten. De natuurlijke meanderende paden en de verrassende parkelementen met verschillende sferen gaan uitnodigen tot verblijf.

Het vertrekpunt van de ontwerpogave is de balans vinden tussen de volgende vier kernwaarden: biodiversiteit, aantrekkingskracht, educatie en natuurlijke speelaanleidingen. Alle vier aspecten zijn even belangrijk voor een geslaagd ontwerp.

Om tot dit ontwerp te komen hebben we diverse gesprekken gevoerd en reacties opgehaald. De veelgehoorde wens om een stuk natuur te kunnen beleven binnen de gemeente Harlingen gaat met dit ontwerp en realisatie ervan in vervulling.

WETHOUDERS DE GROOT EN SCHOUTE:

Wethouder Erik de Groot: 'Het Balklandpark is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Westerzeedijk. Gebiedsontwikkeling doe je niet alleen als gemeente, maar samen met de inwoners. Om die reden staan wij altijd open voor initiatieven uit de samenleving. Wethouder Paul Schoute vult aan: 'We hebben overleg gehad met de werkgroep over hoe verder te gaan. De volgende stap was dat de werkgroep een plan van aanpak moest indienen. We hebben dit plan van aanpak in het college besproken en we zijn hier blij mee, waardoor we er ook van harte mee instemmen om de benodigde vervolgstappen te zetten. Belangrijk onderdeel hierbij is het vormgeven van participatie. Waar nodig zal de gemeente de werkgroep hierbij ondersteunen.' Het eindresultaat is dat de werkgroep en gemeente tot een samenwerking zijn gekomen. De gemeente gaat het noordelijke deel van het park casco opleveren en de werkgroep stelt het ontwerp op, natuurlijk bijgestaan door deskundigen. In een later stadium worden ook de mogelijkheden voor uitvoering en onderhoud verkend.

Quote wethouder Schoute in Glossy Seun nr. 7:

'Maar de burgerparticipatie was onlangs ook aanleiding om de ontwikkeling van het Balkland samen met een groep burgers te gaan doen. Burgers kunnen gebruik maken van het recht om het bestuur uit te dagen, het "Right to Challenge" genoemd. Het nieuwe is dat wij nu de planontwikkeling voor dat deel van het Balkland uit handen hebben gegeven. Het uiteindelijke planbesluit blijft wel bij de gemeenteraad.'

2. Doelstelling

Dit Voorontwerp geeft een uitwerking van de functie en vorm van het noordelijk deel van het Balklandpark. Het wordt een aantrekkelijk parkdeel waarin de dubbelfunctie van mens en natuur centraal staat. Naast de vraag naar de noodzakelijke bijdrage aan biodiversiteit in onze directe omgeving voorzien we in een behoefte op het recreatieve vlak zoals beleving, welzijn, kennisoverdracht en bewustwording. De betrokken- en verbondenheid van de omwonenden zullen de basis leggen om het park tot een succes te maken en de kans op overlast en verpaupering aanzienlijk te verkleinen.

Het park wordt een uniek onderdeel van een of meerdere wandelroutes door de stad en biedt een podium voor groene burgerinitiatieven. Het park heeft een sterk thematisch karakter wat zich uitstekend leent voor educatie, waaronder praktijkopdrachten bij educatieve activiteiten voor het basisonderwijs. Kinderen kunnen op ontdekkingsreis en er zijn overal natuurlijke aanleidingen om te bewegen.

Een ecologisch stadspark is uniek voor Harlingen, het biedt tal van mogelijkheden en kansen voor bezoekers, omwonenden, liefhebbers, kenners, vrijwilligers en professionals.

3. Burgerparticipatie

Uit diverse hoeken kregen we signalen dat er in Harlingen een grote behoefte was aan een stukje toegankelijk natuur. Een gebied waar beleving, educatie en welzijn centraal staan en wat zich richt op biodiversiteit. We zagen hier een prachtige kans om de planvorming van het noordelijk deel te challengen.

Tijdens de uitwerking van ons idee hebben we ons plan op verschillende manieren onder de aandacht van de Harlingers gebracht, we waren keer op keer weer verrast door de positieve reacties.

4. Draagvlak

In een Right to Challenge vormt draagvlak voor de challenge een essentieel onderdeel. We hebben op

verschillende manieren aan het draagvlak gewerkt en we zullen hier ook in de vervolgfase aan blijven werken. Het afgelopen jaar en deze periode wordt gekenmerkt door de Corona crisis, naast deze zware tijd is Covid-19 ook een spelbreker bij samenkomsten en het benaderen van doelgroepen. Een buurtbijeenkomst zat (en zit) er eenvoudigweg niet in. We hebben hierop ingespeeld door te flyereren, mensen actief te benaderen en door onze plannen via diverse kanalen onder de aandacht van de Harlingers te brengen.

Gebiedsbijeenkomst

Op 1 september vond er in het Entrepotgebouw een gebiedsbijeenkomst plaats, wegens de coronamaatregelen konden er maar een beperkt aantal mensen toegelaten worden. Alhoewel ons initiatief benoemd is, hebben we helaas geen podium gekregen om een (korte) inhoudelijke toelichting te geven op onze plannen. Dit was een kans bij uitstek geweest om Harlingers en vooral de geïnteresseerden van Nieuw Zuid te bereiken.

Het persmoment

Op 8 oktober werden we uitgenodigd voor een persmoment met de betrokken wethouders. Ons

burgerinitiatief kwam uitgebreid aan de orde alsook de reactie van de gemeente Harlingen. Dit nieuwsbericht is verschenen in de regionale media zoals de Harlinger Courant, Harlingen Boeit en de Leeuwarder Courant.

Website en social media

Parallel aan de uitwerking van ons plan hebben we geflyerd in de omgeving (+ 400 flyers verspreid). We hebben een website www.balklandpark.nl gelanceerd en een Twitter-, Facebook- en Instagramaccount aangemaakt.

Harlinger Courant

Naast het persmoment op 8 oktober is er op 4 december, -vlak voor de raadsvergadering- een redactioneel stuk in de Harlinger Courant verschenen. Hierin zijn de plannen van de werkgroep toegelicht en werd stilgestaan bij de vraag van de gemeente Harlingen: *'toon de meerwaarde van jullie plan aan'*.

Raadsvergadering

In de raadsvergadering van 8 december werden we als werkgroep in een adem genoemd met de klankbordgroep, We konden rekenen op grote waardering voor de inzet en het geleverde werk.

Harlinger Mixed Hockey Club

De HMHC is een belangrijke stakeholder, zij worden aan drie kanten omsloten door het toekomstige park. In ons noordelijk deel vormt het talud met hekwerk de grens, we worden daarmee 'directe burens'. We zijn met de Hockeyclub in gesprek gegaan en hebben hun wensen meegenomen in onze planvorming.

Klankbordgroep media

Op 24 november is door het projectteam een Teamsvergadering georganiseerd waarin we ons concept voorontwerp gepresenteerd hebben aan de klankbordgroep. De reacties waren positief. In een volgende bijeenkomst op 16 december hebben we in een korte sessie de uitgewerkte plankaart gepresenteerd en zijn we in gesprek gegaan met de klankbordgroepleden. We mochten

kritische vragen tegemoet zien en toelichting geven op de diverse planonderdelen. Er zijn een aantal concrete suggesties aangeleverd, deze gaan we opnemen in ons plan (bankjes langs het hoofdpad en toegankelijkheid bijenstal voor minder validen). De klankbordgroep sprak zich positief uit over ons ontwerp, daarnaast kregen we complimenten voor onze inspanning en het resultaat 😊.

Nieuwsbrief Westerzeedijk

In november en december zijn twee nieuwsbrieven verschenen. In de eerste nieuwsbrief is de Challenge en het idee benoemd. In de tweede nieuwsbrief is de uitwerking toegelicht en de plankaart van het noordelijk deel verstuurd. Oplage: > 200 stuks.

Bondgenoot

Met enige regelmaat hebben we contact met onze bondgenoot Kunstcollectief Harlingen (Stadstuin). Vanwege de raakvlakken willen we elkaar in de toekomst gaan versterken. Daarnaast zijn we in gesprek met het huidige Wijkplatform Nieuw Zuid,

geen bondgenoot in die zin, maar wel een grote steun.

Vereniging Oud Harlingen

Vanzelfsprekend hebben we ook de Vereniging Oud Harlingen benaderd, zij helpen ons met het in kaart brengen van de historie en het verschaffen van beeldmateriaal.

Enquete 'Heel Harlingen beweegt'

We hebben een poging gedaan de samengevatte resultaten van de vragenlijst¹⁾ te interpreteren, we benoemen de belangrijkste headlines met de relevante zaken voor het Balklandpark:

Buitenruimte; Specifieke wensen:

buitensportvoorzieningen, honden uitlaatplaats (losloopgebieden), (goed onderhouden) wandel en fietspaden, meer natuurgebieden en diversere beplanting..

Westerzeedijk: honkbalveld, bootcamplessen, kitesurfen en sup (lessen) faciliteren, meer wandelen en genieten van diverse natuur faciliteren

Voor een juiste en volledige interpretatie hebben we meer gegevens nodig.

1) Bron: 29.07.2020_Harlingen Analyse Online Vragenlijst[1]

5. Balkvlotters

Historie Balkland/ Sudergracht

De Sudergracht was een deel van de stadsgracht die samen met het bolwerk rond 1600 werd aangelegd als verdedigingswerk voor de stad tijdens de tachtigjarige oorlog. Meer dan tweehonderd jaar was de Zuidergracht, net als de hele stadsgracht domein van de balkvlotters. Het waren de mannen die de in de Harlinger haven aangevoerde boomstammen uit Scandinavië tot vloten bonden en deze via de Rozengracht naar de stadsgracht en het Balkland brachten. Het Balkland was een stuk land gelegen aan de Sudergracht.

Figuur 1, 1905 Zuiderhaven

Het kon onder water gezet worden. In de grachten en het Balkland lagen de balken te wachten tot er genoeg water in was getrokken. Daarna werden ze verzaagd in de houtzaagmolens aan de Bolswardervaart. In de winter kwamen ook de Harlinger binnenschippers met hun skûtsjes en aken naar de stad en overwinterden ze in de stadsgracht.

Jaren zestig vorige eeuw

In de winter van 1963 was het druk bij het balklandsbrugje. Het ijs van de Bolswardervaart was bevroren en onder ons door reden de vermoeide schaatsers die

Figuur 2, 1965 Zuidergrachtswal

meededen aan de zwaarste elfstedentocht die er ooit was geweest. Op de zondagmiddagen kraakte dit brugje onder het voetbalpubliek wat naar een wedstrijd was geweest van V.V Harlingen. De meesten gingen dan naar huis. Maar "*dur waren oek goedzen die nog naar ut cafe gingen*". Voor "*een potje bier*" naar Appie Bambach of cafe Populair. Voor de bouw van de vuiloverslag van de V.A.M. werd in 1965 een deel van de Sudergracht gedempt. In het stuk wat nog over is liggen nog altijd woonboten. Niet meer omdat de bewoners geen huis kunnen betalen. Maar misschien wel omdat dit één van de meest rustieke plekjes van de stad is. (Bron: [Beeldschrift.nl](https://www.beeldschrift.nl))

Figuur 3, 1995 Zuidergracht

6. Ontwerpogave

Biodiversiteit én aantrekkingskracht als ontwerpogave!

In opdracht van de gemeente Harlingen hebben we een inrichtingsplan voor het noordelijk deel van het Balklandpark gemaakt. Het bestuurlijk vastgestelde basisdocument: "Memo RtC Balklandpark Noord" (zie bijlage 2) vormt samen met de door ons geformuleerde doelstelling de basis voor het ontwerp. In hoofdstuk 12 zijn de afspraken kort samengevat.

Met een uitgekiend, kostenbewust ontwerp hebben we van het noordelijk deel een betekenisvol onderdeel van het Balklandpark gemaakt. Het betonnen hoofdpad is onderdeel van de casco oplevering door de gemeente, op behendige wijze hebben we de overige ruimte speels, subtiel en robuust ingericht.

De natuurlijke elementen zoals boomstammen moeten gaan verwijzen naar de historie van Balkland. Met ophogingen (heuvels), stapelmuurtjes en de keyhole wordt de bodemverontreiniging zoveel als mogelijk

omzeild. De zichtlijnen zijn te vinden in oost-westelijke richting (en omgekeerd).

Biodiversiteit is het uitgangspunt en samen met diversiteit zorgen we ervoor dat er een grote aantrekkingskracht van dit parkdeel uitgaat.

In het ontwerp is rekening gehouden met beheer en (circulair) onderhoud, we zijn hiervoor in overleg met de afdeling Groenvoorziening gegaan.

We hebben extra aandacht besteed aan natuurlijke speelaanleiding en educatie, het wordt een boeiend en leerzaam parkdeel; zowel voor kinderen als volwassenen. De bijenstal met bijbehorend leslokaal zal hierin een prominente rol vervullen.

We houden rekening met de zilte lucht en het zeeklimaat. Door een dal te creëren bieden we een zekere mate van beschutting aan planten en dieren. De bomen en planten worden daarnaast geselecteerd op hun zoutminnendheid.

Er worden een aantal zogenaamde 'zones 5' gecreëerd, deze zones worden met rust gelaten zodat de natuur haar werk kan doen. Er lopen

natuurlijke paden doorheen zodat het wel mogelijk is om doorheen te wandelen en dit te beleven.

De wensen van de hockeyclub zijn meegenomen in de afscheiding van het zuidelijk deel. Voor de bewoners van de Zuidergrachtswal is in bescheiden mate een natuurlijke bufferzone aangebracht.

Voor de parkelementen verwijzen we u graag door naar de volgende pagina.

6.1. Het plangebied in vogelvlucht

Dit ontwerp beslaat het noordelijk deel van het Balkland, het wordt begrensd door de Zuidergrachtswal, Bolswardervaart en het hek (+ doorgetrokken lijn) van de hockeyvelden. Het gebied is circa 50 meter breed en 200 meter lang met een oppervlakte van ca. 1 hectare.

7. Parkelementen:

Kruidenrijk grasland

Voor insecten, dieren en mensen.

Bossages en robuuste beplanting

Voor zowel de biodiversiteit als de diversiteit in het gebied.

Stapelmuurtjes: een muur van leven

Gemetselde muurtjes om leefruimte aan specifieke soorten dieren en planten te bieden. Aan de zon- en aan de schaduwzijde ontstaan verschillende microklimaten waar verschillende soorten een thuis kunnen vinden. Deze muurtjes van leven, brengen variatie, beschutting en speelsheid.

Bijental

Een bijental is een plaats waar bijenkasten overdekt kunnen worden opgesteld. In een publieke ruimte kunnen ze afgeschermd worden met bijvoorbeeld wapeningstaal.

Takkenrillen en houtwallen:

Nest-, voedsel- en schuilgelegenheid voor vogels. Voedsel- en schuilplaats voor kleine zoogdieren. Natuurlijke afscherming of geleiding van een pad.

Tiny forest

Een dichtbegroeid, inheems stukje bos.

Keyholes

Verhoogde, omrande delen die niet afhankelijk zijn van de ondergrond (in de vorm van een sleutelgat).

Natuurlijke speelaanleidingen

Natuurlijke onderdelen/objecten die uitnodigen tot spelen, zoals, boomstammen, keien, heuvels etc.

Poelen

Voor amfibieën, libellen, vogels en (water)planten.

Balkvlotters

Informatie en boomstammen die verwijzen naar de historie van het gebied.

Zone 5
Rustgebied!

Natuurlijke zitelementen

'Muurtjes van leven'

Tiny forest

Op ontdekkingstocht en natuurlijk speelaanleidingen

Keyholes

Poelen

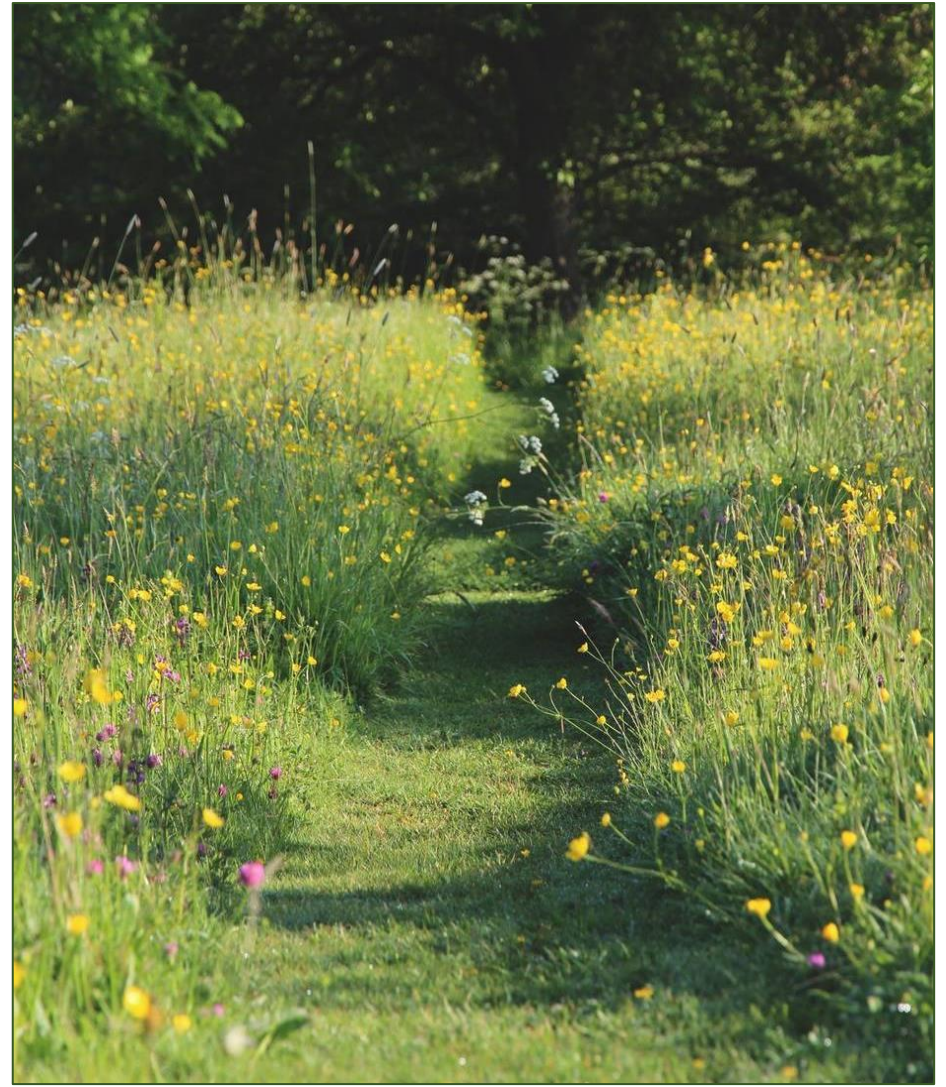
Houtwallen en takkenrillen

Bewegen en chillen

Lekker “strûnen”

Zomerlinde in natuurlijke vorm

Puur genieten

8. Bijenstal

Imker Lieuwe Veltman is een van de kwartiermakers van het Balklandpark-Noord, Onderstaand beantwoordt Lieuwe de volgende vraag

Wat is de noodzaak van een bijenstal in Harlingen?

“Bijen leveren een heel grote bijdrage aan onze samenleving. Bestuiving door insecten is noodzakelijk voor meer dan 75% van de voedingsgewassen. Honingbijen, solitaire bijen en hommels zorgen ervoor dat we kunnen genieten van heerlijk fruit zoals kersen, appels, braambessen, frambozen en mango's. Ook groenten zoals courgettes, paprika's, avocado's zouden verdwijnen zonder de bij. Minder voor de hand liggend: ook zonnebloemolie en mosterd zijn vanaf dan verleden tijd.

De mens maakt van deze ecosysteemdiensten dankbaar gebruik. Daarom is er een rijke habitat nodig met stuifmeel- en

nectarbronnen voor de hommels, solitaire bijen en honingbijen.

In Harlingen zijn een aantal hobby imkers actief die meestal op eigen erf een aantal kasten hebben staan. Publieke toegang is daardoor niet altijd mogelijk

Om het nut van bijen en de wijze waarop een bijenvolk functioneert aan een groter publiek te demonstreren, zou elke zichzelf respecterende Gemeente een bijenstal moeten hebben. Het Balklandpark is bij uitstek de plaats waar dit gerealiseerd

kan worden. Het idee is dat wij als hobby imkers daar de volken kunnen beheren en open dagen organiseren voor Harlingers en toeristen.

Ons advies is om een combi van bijenstal met educatie ruimte te bouwen. In deze ruimte kunnen we groepen ontvangen, bijvoorbeeld om een herbarium of een insectenhotel te maken. Daarnaast is het mogelijk workshops en presentaties te geven, om de biodiversiteit van het park te benadrukken.”

Figuur 4, een imker aan het werk

Bijenstal

Bij en imker

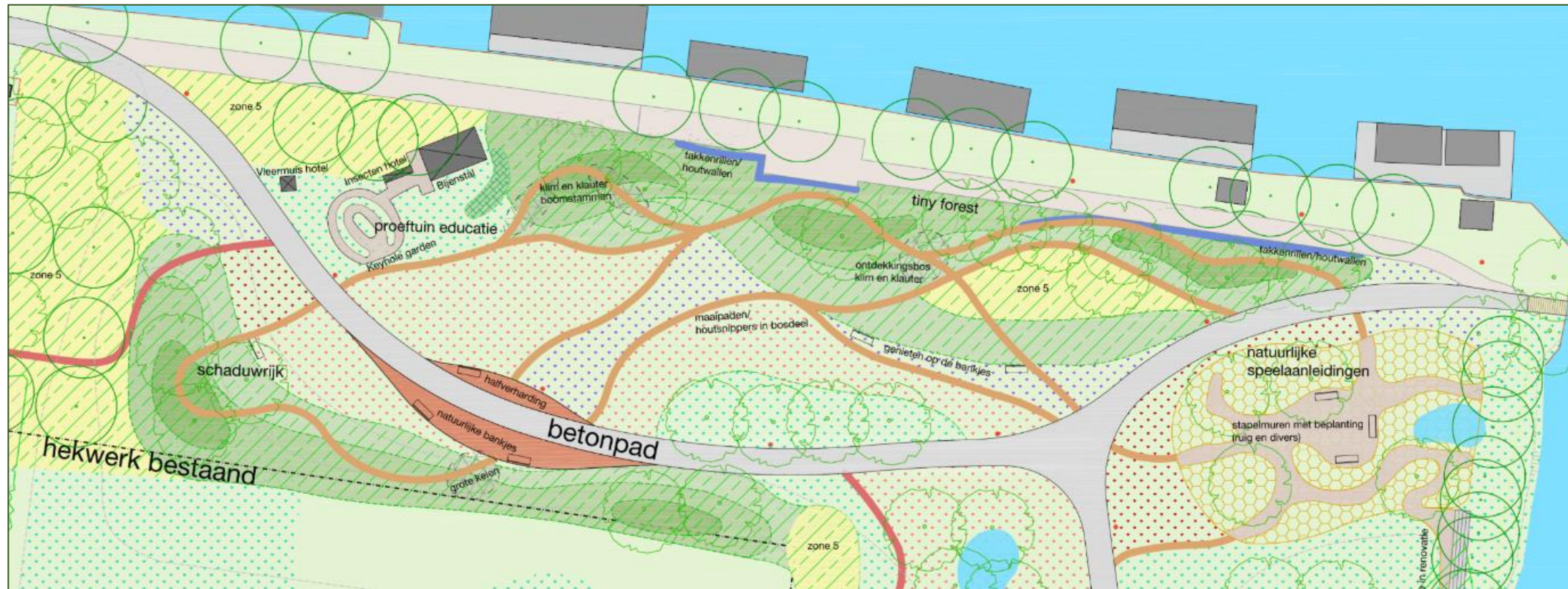

Bijen

9. Plankaart

Screenshot van de plankaart, voor de volledige versie zie bijlage 1.

10. Beheer en onderhoud

Door in de ontwerpfase stil te staan bij het beheer komt er een verantwoord ontwerp tot stand. In de beheerfase willen we de aanwezige natuurwaarden verder ontwikkelen zodat het park groeit en de biodiversiteit en daarmee de aantrekkingskracht vergroot wordt.

De afdeling groenvoorzieningen van de gemeente Harlingen is door ons benaderd met de vraag om al in de ontwerpfase met ons mee te denken. De afdeling was aangenaam verrast; het werd enorm op prijs gesteld dat we in dit stadium al met hen in gesprek gingen. Dit laat zien hoe belangrijk het is deze mannen vroegtijdig te betrekken in de planvorming.

Irma Abelskamp heeft met Frank Hogenboom en twee medewerkers ons voorontwerp doorgenomen. De diverse tips en tops die we hebben meegekregen zijn inmiddels verwerkt in ons ontwerp. Aanwezige waardevolle componenten zoals de verhogingen, de aanplant, zichtlijnen, open en gesloten ruimtes, padenstructuur en de waterpartijen vragen om een integrale aanpak.

Beheer is een breed begrip; het betreft zowel de uitvoering van onderhoudsmaatregelen als de maatregelen die in de sfeer van toezicht, handhaving, educatie en voorlichting vallen. Al deze maatregelen komen in het Definitief Ontwerp aan de orde.

11. Doorkijkje naar het DO

In het DO komen naast beheer en onderhoud, planning, fasering, prioritering en kostenbegroting aan de orde. Tot aan het moment van schrijven hebben we geen informatie mogen ontvangen over bovenstaande zaken. Uit de nieuwsbrief van november hebben we vernomen dat de aanleg in twee fasen uitgevoerd wordt. We sluiten graag op de bestaande plannen van de gemeente Harlingen aan. Om deze reden hebben we het niet aangedurfd om vooruit te lopen op zaken als fasering en prioritering. Balklandpark-Noord maakt onderdeel uit van het Balkland en is afhankelijk van de planning, budgettering en de fasering die de gemeente Harlingen voor ogen heeft.

12. Projectkaders en procesvoorwaarden

Projectkaders

- De gemeente levert het noordelijk deel van parkdeel met de hoofdstructuur casco op
- Begrenzings: Noord→ bestaande hek, West→bestaande pad, Zuid→ geluidswal hockeyveld in doorgetrokken lijn, Oost→ Bolswardervaart
- Het Balklandbruggetje wordt niet aangepast
- De kaders van het voorkeursmodel en het schetsontwerp zijn bepalend voor het plan en de werkgroep moet rekening houden met de uitgangspunten die in het concept VO zijn opgenomen (=uitwerking voorkeursmodel en schetsontwerp)
- Onderdeel van het casco opleveren is een breed doorgaand betonnen hoofdpad van oost naar west
- Bestaande bomen blijven staan tenzij die van slechte kwaliteit zijn
- Rekening houden met bodemverontreiniging (geen graafwerkzaamheden)
- Het wordt een stadspark voor de Harlingers
- Bestaande functies blijven gehandhaafd
- Inrichting draagt bij aan het groene en stedelijk/sportieve karakter
- Verwijzing van de robuuste inrichting naar de historie van de plek
- De werkgroep schenkt extra aandacht aan speelmogelijkheden voor jonge kinderen

Niet proces gebonden voorwaarden:

- De werkgroep legt net als het projectteam verantwoording af aan het college
- De gemeente wordt niet aangestuurd door de werkgroep
- De gemeente biedt, waar nodig ondersteuning aan de werkgroep
- De gemeente biedt de werkgroep twee consultatiegesprekken aan
- De gemeente biedt de werkgroep een doorrekening (raming) van het plan aan
- De werkgroep wordt geacht voor- en tegenstanders van het plan een stem te geven
- De werkgroep geeft duidelijk aan welke afwegingen zij geeft gemaakt op basis van de reacties op het plan
- Het ontwerp dat door de werkgroep wordt gerealiseerd kan worden geagendeerd voor advies in de klankbordgroep en de focusgroep

Procesvoorwaarden:

- Opstellen PvA waarin de maatschappelijke meerwaarde aangetoond wordt en welke diensten de werkgroep over wil nemen
- PvA voor 16 augustus indienen of in overleg later
- Na goedkeuring PvA heeft de werkgroep 2 maanden om het ontwerp uit te werken
- Na goedkeuring PvA kan werkgroep een PvE opstellen
- PvE dient als basis voor de inhuur van een landschapsarchitect
- Werkgroep zorgt voor selectie en aansturing landschapsarchitect
- Landschapsarchitect wordt betaald door de gemeente en moet lid zijn van de NVTL
- Gemeente neemt besluit over het ontwerp
- Gemeente neemt tot slot besluit over het aanbod van de werkgroep voor de realisatie- en beheerfase

13. Tot slot

Samen met de plankaart en dit onderhavige document zit onze eerste (technische) ontwerpogave erop. De volgende fase dient zich al snel aan, willen we medio 2021 de eerste schep in de grond zetten dan hebben we alle tijd nodig die tot onze beschikking staat. Nieuwe afspraken maken over budget, planning, fasering, prioritering, taakverdelingen en wederzijdse verwachting is in onze ogen de eerste stap die gezet moet worden in het jaar 2021.

In het kader van bestuurlijke vernieuwing zou een terugblik op de eerste fase wenselijk zijn. Eventuele verbeterpunten kunnen dan in fase 2 meegenomen worden.

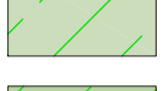

We kijken uit naar het vervolg!

LEGENDA

Bomen

- boom bestaand
- boom nieuw

Beplanting

- haag
- heestervak
- zone 5, laten we met rust
- glooiing, 1,5 m bossages
- glooiing, 2,5 m lage bomen
- glooiing, 3 m lage bomen
- 80-120 cm, deels vasteplanten
- 60-100 cm, deels vasteplanten
- 30-60 cm, deels vasteplanten
- kruidrijk grasveld

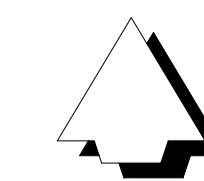
toekomstig voetpad
naar binnenstad

Balklandbrug

hekwerk bestaand

betonpad

speelgazon

Project: Gebiedsontwikkeling Westerzeedijk
Aan: Werkgroep Balkland-Noord (bewoners Zuidergrachtswal)
Datum: 16 juli 2020
Onderwerp: Kaders Right to Challenge Balklandpark

Inleiding

De werkgroep Balklandpark-Noord (bewoners Zuidergrachtswal) heeft de gemeente Harlingen gevraagd of zij het ontwerpproces voor het noordelijke deel van het Balklandpark mag overnemen (brief van 9 juni 2020 en procesvoorstel 10 juli 2020). In deze memo wordt uiteengezet onder welke voorwaarden dit mogelijk is.

Context

Het Balklandpark wordt een park voor alle Harlingers, waar plek is voor verschillende invullingen op het gebied van groen, sport, spel en recreatie. De gemeente is bezig met de voorbereiding van een besluit over een voorlopig ontwerp voor het hele park. Sinds het begin van 2020 is de gemeente daarom bezig met het verzamelen van wensen voor het park en worden reacties op conceptontwerpen opgehaald. De gemeente vindt dat dit ontwerpproces zich niet leent om volledig overgenomen te worden door direct belanghebbenden. Het besluiten over algemeen belang is bij uitstek een rol voor de gemeente. In de bijlage is een kort overzicht opgenomen met gesprekken die door de gemeente zijn gevoerd met verschillende belanghebbenden waaronder ook bewoners van de Zuidergrachtswal.

Procesvoorstel werkgroep

De werkgroep Balklandpark heeft op 10 juli 2020 voorgesteld een team van vrijwilligers samen te stellen. Daarnaast wil zij een kernteam inrichten met één van de initiatiefnemers, een vertegenwoordiger van de gemeente en een of meer deskundigen. Dit kernteam moet een projectleider aanstellen. De projectleider zal vervolgens onder meer het marktpartijen aanstellen om samen met bewoners tot planvorming en uitvoering te komen.

Reactie gemeente Harlingen

De gemeente staat in beginsel positief tegenover burgerinitiatieven en wil de werkgroep de kans bieden om het idee verder uit te werken en de maatschappelijk meerwaarde aan te tonen. De gemeente vindt het belangrijk dat de werkgroep met een duidelijke opdracht op pad kan gaan. De werkgroep Balklandpark-Noord wil, met minder een nadruk op sport en spel, graag een biodiversum realiseren in het noordelijke deel van het park (zie onderstaande afbeelding).

Gezien de wens van de werkgroep, stelt de gemeente voor dat de werkgroep Balklandpark-Noord een gedragen landschapsonwerp maakt binnen de hoofdstructuur van het gemeentelijk plan. Dit houdt in dat de werkgroep stapsgewijs uitwerkt waar de subpaden komen, hoe het ontwerp aansluit op de rest van het park, welke beplanting er komt, waar beplanting komt, wat de aanleg van de beplanting kost, wat de beheerkosten zijn en hoe dit deel van het park moet worden onderhouden en beheerd. In een later stadium wordt afgesproken of de werkgroep ook zorgt voor (technische) uitwerking (in een RAW-bestek), aanleg en beheer.

Kaders en eisen

De gemeente zal het noordelijke gedeelte van het park met de hoofdstructuur met brede betonpaden 'casco' opleveren. Deze basis wordt in opdracht van de gemeente ontworpen door Strootman-Kuiken. Hierin worden ook de aanpassingen van de Zuidergrachtswal verwerkt.

De begrenzing van het gebied voor de werkgroep is (zie onderstaande kaart):

- Noord: bestaande hek tussen de sportvelden en de Zuidergrachtswal;
- West: bestaande pad van Zuidergrachtswal naar Westerzeedijk;
- Zuid: geluidswal hockeyvelden (in een rechte lijn doorgetrokken naar de Bolswardervaart);
- Oost: Bolswardervaart.

Het Balklandbruggetje over de Bolswardervaart valt ook buiten de scope. Deze brug wordt niet aangepast.

Verder kan de gemeente alleen meewerken aan een plan binnen de kaders van het voorkeursmodel en het schetsontwerp. Dit zijn documenten die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en dus ook voor het college gelden als harde kaders. De werkgroep moet in haar ontwerp rekening houden met de volgende uitgangspunten die in het concept VO zijn opgenomen en een uitwerking vormen van de kaders uit het voorkeursmodel en schetsontwerp:

- Tussen het Balklandbruggetje en de westkant van het park wordt een (breed, doorgaand) betonpad (hoofdpad) aangelegd, dat aansluit op het pad dat van noord naar zuid door het park loopt op basis van het concept VO;
- Bestaande bomen en ander groen in dit gebied blijft staan, tenzij dit van slechte kwaliteit is;

- Er wordt rekening gehouden met de bodemverontreiniging in het gebied. Dit houdt in ieder geval in dat er een voldoende dikke deklaag wordt aangebracht. Er vinden geen graafwerkzaamheden (aanleg waterpartijen) en/of bodemsanering plaats;
- Het wordt een stadspark voor Harlingers met ruimte voor groen, sport en spel;
- Bestaande functies (Waddenhal, hockeyvelden) blijven behouden;
- Inrichting van ook het noordelijk terreindeel draagt bij aan het groene en stedelijk/sportieve karakter van het deelgebied;
- De robuuste inrichting van het park verwijst naar de historie van deze plek;
- Het park loopt door tot aan de Zuidergrachtswal.

In het concept VO is een speelplek voor jonge kinderen ingetekend in het gebied dat aan de werkgroep beschikbaar wordt gegeven. De gemeente verwacht ook van de werkgroep voor extra aandacht speelmogelijkheden voor jonge kinderen. Daarnaast wordt ook verwacht dat de werkgroep een goede invulling geeft aan een bufferzone tussen hockeyvelden en sport- en spelactiviteiten in het zoals reeds zijn opgenomen in het concept VO.

Procesvoorwaarden

De gemeente stelt een aantal voorwaarden aan het proces dat de werkgroep zal doorlopen:

- Allereerst wordt van de werkgroep een plan van aanpak verwacht. Hierin wordt verwacht dat de werkgroep de maatschappelijke meerwaarde van het initiatief aantoont en aangeeft welke diensten zij van de gemeente wil overnemen. De werkgroep heeft na akkoord van het college op het plan van aanpak twee maanden de tijd om het ontwerp uit te werken. Het college verwacht het plan van aanpak 16 augustus 2020 te ontvangen of later in overleg.
- Als het college op het plan van aanpak akkoord heeft gegeven, kan de werkgroep een programma van eisen opstellen, op basis waarvan zij een landschapontwerper inhuren. De werkgroep krijgt een inhuurbudget van maximaal € 4.000,-- om een landschapontwerper in de huren. De werkgroep zorgt voor de uitvraag, selectie en aansturing van de landschapontwerper. De landschapontwerper wordt formeel ingehuurd door de gemeente en betaald. De landschapontwerper moet lid zijn van de Nederlandse Vereniging van Tuin- en Landschapsarchitectuur (NVTL).
- Tot slot neemt het college een besluit over het ontwerp en een aanbod van de werkgroep voor de realisatie- en beheerfase.

Verder houdt de werkgroep rekening met de volgende voorwaarden:

- Net als het projectteam Westerzeedijk legt de werkgroep verantwoording af aan het college van B&W. De projectleider van het projectteam Westerzeedijk vervult hierbij de rol van ambtelijk aanspreekpunt.
- De gemeente wordt niet aangestuurd door de werkgroep, maar biedt waar nodig ondersteuning aan de werkgroep. De gemeente biedt de werkgroep twee consultatiegesprekken aan en een doorrekening (raming) van het plan.

- De werkgroep wordt geacht voor- en tegenstanders van het plan een stem te geven en duidelijk te maken welke afwegingen zij heeft gemaakt op basis van reacties op het plan.
- Het ontwerp dat door de werkgroep wordt gerealiseerd kan worden geagendeerd voor advies in de klankborggroep en de focusgroep.

Overige voorwaarden

De bewoners van de Zuidergrachtswal hebben bij de gemeente aangegeven in gesprek te willen gaan over het in eigendom krijgen van de kade bij hun woonarken. Dit gesprek wordt parallel aan de planvorming rond het park voortgezet en maakt daarvan dus geen onderdeel uit.

Bijlage: gesprekken belanghebbenden Balklandpark

Programma van eisen

Datum	Belanghebbende
13 februari 2020	Klankbordgroep Westerzeedijk
27 februari 2020	Bewoners Zuidergrachtswal
30 maart 2020	Focusgroep Balklandpark (digitaal)

Concept VO

Datum	Belanghebbende
25 mei 2020	Focusgroep Balklandpark (digitaal)
28 mei 2020	Klankbordgroep Westerzeedijk (toelichting, digitaal)
4 juni 2020	Wijkplatform Plan-Zuid
4 juni 2020	Bewoners Zuidergrachtswal
11 juni 2020	RSG Simon Vestdijk
18 juni 2020	HMHC
26 juni 2020	Beheerder Waddenhal (geen inhoudelijke reactie)
29 juni 2020	Klankbordgroep Westerzeedijk (inhoudelijke discussie)